PERFORMANȚE INOVAȚIONALE ÎN PRACTICA PROFESIEI CONTABILE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Viorica UNGUREANU, contabil șef
Broker Asigurare-Reasigurare „Capital Broker" SRL,
doctorandă Școala de Științe Economice a USM
vioricaungureanu.dreptate@gmail.com;
vioricaung@mail.ru
ORCID: 0000-0002-2874-439X

CZU: 657:005.332.1:004(478) **DOI: 10.5281/zenodo.6793706**

Abstract*. Science is determined by innovation, and accounting is no exception. The professional reasoning in organizing the accounting activity within each entity in any field of the national economy, presupposes the implementation of technologies, innovations and the application of National Accounting Standards, IAS / IFRS, which can be influenced by taxation, level of experience, the quality of financial audit, as well as the attitude towards risk. The slowdown in the implementation of technologies and standards in the case of the Republic of Moldova has been influenced by the complexity of the adoption and implementation of IAS / IFRS, the imbalance of internal versus external beneficiaries, and the costs of implementing advanced technologies or innovations. The influence of factors (bureaucracy, formalism and professionalism) on the supervisory bodies of the Republic of Moldova has contributed to the slowdown in the full adoption of IAS / IFRS and innovations or technologies. The required direction at the moment is the digital domain, entities transiting from physical work in the office to the remote one, and which requires the moment of transition to the online environment of tools necessary for connection through technologies, to ensure data protection and to protect against cyber attacks. In this context, the emergence of several venture capital firms is possible. Every innovative idea needs to be reflected in Accounting Reports and Balance Sheets, for these reasons accounting is bound to crystallize truthful and current information, based on fair and true value.*

Keywords: *IAS, IFRS, accounting, innovations, technology.*

Produsele intelectuale și tehnologiile sunt recunoscute astăzi în activitatea contabililor, ca factori decisivi ai creşterii productivității muncii, elemente obligatorii și indispensabile ale strategiilor de lucru, deoarece la nivelul gestionării tuturor operațiunilor se impune interdependenţa cu tehnologiile informaționale. Folosirea tehnologiilor în activitatea practică a contabililor, stimulează interacțiunea cu alte profesii, dar și cu potențielii clenți, iar posibilitatea de a utiliza în cadrul entităților și de a introduce inovaţiile, mărește și gradul de competitivitate a entității.

Actualmente, s-a format o închipuire clară a necesității trecerii la o economie bazată pe inovări [1], în care inovația este principala forță motrice a dezvoltării social-economice și de progres. Sectorul întreprinderilor mici și mijlocii dovedește și probează o flexibilitate mai avansată și predispunere la inovare, astfel reprezentând un impuls accelerat al inovațiilor revoluționare și de optimizare și perfecționare [2, p. 28].

Eficacitatea în activitatea practică a contabilului depinde în mare parte de rezultatul evoluțiilor bazate pe procesul de modernizare continuă a tehnologiilor şi a sistemelor de management cu indicatori performanţi și avansați. Domeniul inovaţional reprezintă nucleul modernizării în orice domeniu economic, mai ales contabil, iar caracteristicile acesteia impulsionează accelerarea şi calitatea transformărilor în activitatea profesională contabilă de la contabilul bazat pe abilități birocratice de evidență, calcularea și plata impozitelor, la contabilul aplicant al tehnologiilor și generator al ideilor inovatoare. Activitatea inovatoare constituie condiția determinantă pentru dezvoltarea activității practice a contabilului, deoarece favorizează generarea unor rezultate bazate pe perfornață, pe efecte pozitive de colaborare cu alți angajați și crează o bază pentru realizarea multitudinilor de proiecte și programe de îmbunătățire a întregii activități de bussines. Contabilitatea este o măiestrie prin care se înregistrează, clasifică și cristalizează informațiile financiare cu privire la toate operațiunile și tranzacțiile care au loc în cadrul activității oricărei entități. Tehnologiile vin în ajutorul contabilului practic ca instrumente utilizate pentru procesarea, stocarea, organizarea și transmiterea datelor, de regulă prin folosirea calculatoarelor și altor mijloace electronice (de ex: semnături electronice). Ca rezultatul eliminării operațiilor birocratice, primim accesul rapid la informații, tehnologiile informaționale, produsele inovaționale și conectarea prin intermediul internetului, ce au determinat modificări importante în activitatea profesioniștilor contabili și au îmbunătățit sistemul de raportare financiară. Schimbările tehnologice oferă noi oportunități și aduc nenumărate provocări domeniului și profesiei contabile, ajutând entitățile în luarea deciziilor. Impactul tehnologiilor și inovațiilor se apreciază a fi unele pozitive, care depășesc efectele negative, ca pierderea datelor sau problemele de securitate cibernetică manifestate ca urmare a utilizării tehnologiilor informaționale. Instrumentele software noi folosite pentru înfăptuirea prelucrărilor de date în cadrul activității contabile, ca, de

exemplu, software-ul pentru activitatea de audit și raportare, îmbunătățesc performanța și competitivitatea firmei în întregime.

În anii 2020-2021, în opinia contabililor, inteligența artificială și automatizarea altor procese, nu doar sporește nivelul eficienței, dar și reduce nivelul de stres, reieșind din situația pandemică, unde contactul fizic s-a putut evita pentru desfășurarea activității. În practica contabilă, circuitul fizic de acte, a fost înlocuit cu circuitul digital, datorită situației pandemice. Capacitatea de a digitaliza rapid procesele contabile necesită și o pregătire corespunzătoare și a contabililor. Performanțele inovaționale în contabilitate (Figura 1) au devenit astăzi în activitatea contabilului elemente obligatorii pentru realizarea muncii sale.

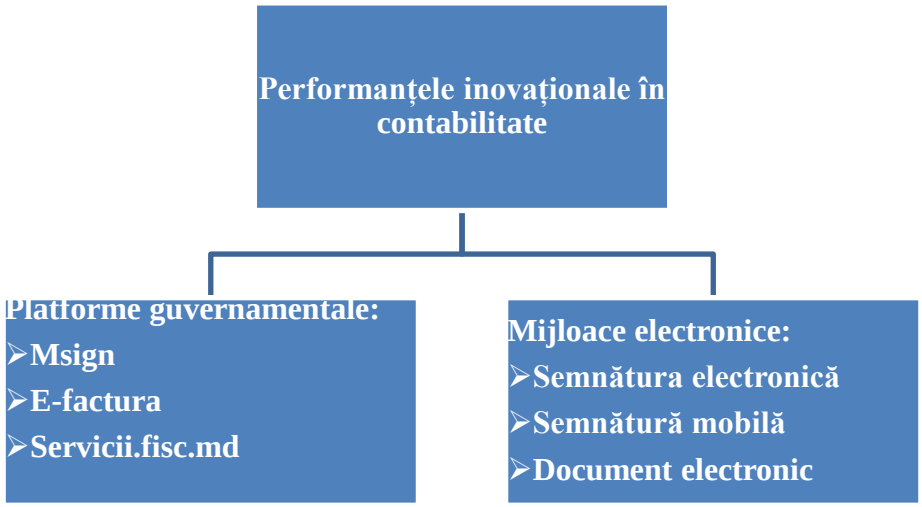

Figura 1: *Performanțe inovaționale în contabilitate*
Sursă: Elaborat de autor

Drept performanțe inovaționale (Figura 1) în activitatea practică a contabililor pot fi considerate digitalizarea circuitului de acte și rapoarte, posibilitatea semnării actelor de la distanță prin intermediul anumitor dispozitive inovaționale, sau /și se realizează prin intermediul platformelor guvernamentale și mijloacelor sau instrumentelor electronice:

- ✓ **MSign** - serviciul guvernamental de semnătură electronică, care permite semnarea actelor la distanță prin utilizarea unui sistem

informațional securizat (acte de primire a lucrărilor sau a serviciilor etc.);

- ✓ **E-factura** – sistem informațional care asigură circuitul electronic a facturilor între beneficiari și furnizori;
- ✓ **Servicii.fisc.md** – platformă de stat pentru recepționarea electronică a rapoartelor prin intermediul cărora se depun rapoarte statistice și fiscale on-line;
- ✓ **Semnătură electronică -** reprezintă date în formă electronică, care sunt atașate la sau logic asociate cu alte date în formă electronică și care sunt utilizate ca metodă de autentificare. (Legea nr.91/2014). În Republica Moldova cadrul normativ reglementează trei tipuri de semnături electronice:
  - ***semnătura electronică simplă***;
  - ***semnătura electronică avansată necalificată***;
  - ***semnătura electronică avansată calificată***.
- ✓ **Semnătura Mobilă -** este un serviciu inovator, care permite accesarea serviciilor electronice cu ajutorul telefonul mobil;
- ✓ **Document electronic –** informaţie în formă electronică, creată, structurată, prelucrată, păstrată şi/sau transmisă prin intermediul computerului sau al altor dispozitive electronice, semnată cu semnătură electronică în conformitate cu Legea 91/2014.

Mediul actual nu permite contabilului să-și desfășoare activitatea fără aplicarea tehnologiilor contemporane și fără acces la informații de la distanță, digitalizarea oferind contabilității un șir de beneficii care contribuie la îmbunătățirea tuturor celorlalte procese din cadrul unei companii.

Pe măsură ce profesia unui contabil evoluează, trebuie să îmbunătățim și performanțele în utilizarea tehnologiilor, deoarece, după cum se demonstrează în practică, contabilitatea, nu se reduce doar la evidența tuturor operațiunilor economice și cunoașterea fiscalității, dar are o tangență directă cu alte domenii în care există o cerere ridicată pentru aptitudinile unui contabil. Contabilul de perspectivă, este acel profesionist care își modifică conduita și competențele necesare pentru a avea succes în viitorul ecosistem de afaceri, odată cu modificările în societate.

Deoarece, din punct de vedere organizatoric, contabilitatea la entităţile din RM continua să rămână reglementată, bazându-se pe jurisprudenţă, contabilii se

apropie tot mai mult de profesia juriștilor. Cadrul juridic este determinat de legea contabilităţii, caracter specific a ţărilor membre ale UE. Deoarece, „ştiinţa contabilă este un pod, care uneşte economia şi dreptul, contabilul practician se manifestă şi ca jurist, judecătorul proceselor economice, şi ca consultant economic” [3]. Astfel, contabilul este obligat să cunoască și legislația și aspecte ale fiscalității, iar accesarea electronica a Registrului de Stat al actelor juridice prin intermediul **legis.md** devine, din zi în zi, tot mai necesară iar uneori chiar ordinară.

În plan metodologic contabilitatea se sprijină pe principiile IFRS, reflectate în prevederile SNC. Prin inovație înțelegem crearea unui avans spre ceva mai bun sau spre o dezvoltare superioară și avansată prin dinamism și utilitate. O dată cu accelerarea expansiunii globalizării, complexitatea problemelor apărute în sfera de realizare și reglementare a afacerilor și profesiilor a crescut enorm. Globalizarea a condus în domeniul contabilității la apariția de modele și standarde internaționale care prin transpunerea lor la nivel de țară devin inovații. Progresul materializat prin noțiunea de inovație asupra profesiei contabile se manifestă prin modificări ale regulilor care crează schimbări importante în practică. Din aceste motive, o problemă a contabilităţii din Republica Moldova este actualmente armonizarea acesteia atât cu directivele europene, cât şi cu IFRS.

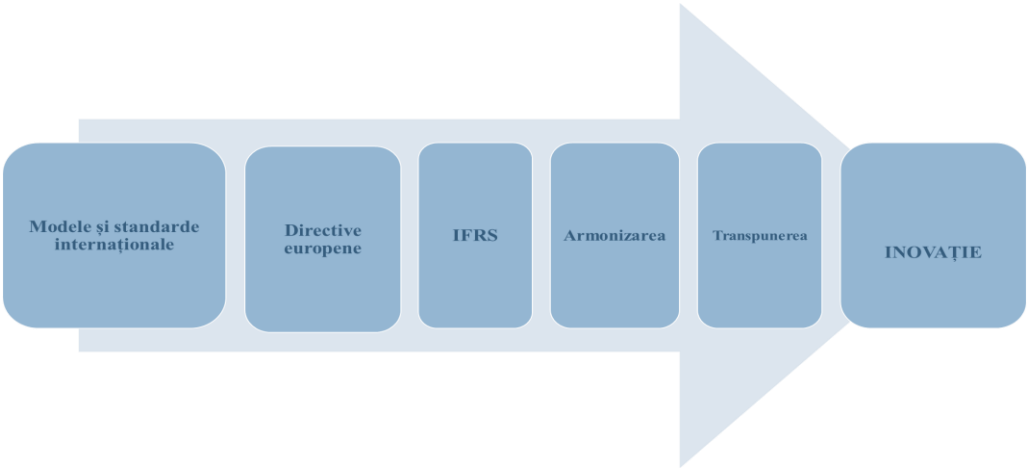

Figura 2: Transpunerea modelelor, standarde internaționale, Directive UE și IFRS la nivel de țară - inovații

Sursă: Elaborat de autor

Inovația nu este simplu de realizat, atunci când în profesia de contabil este specific că totul ce faci este ghidat de reglementări și birocrație. Mentalitatea exersată în timp, împreună cu elemente de birocrație îl oprește pe practicantul acestei meserii să avanseze în lipsa tehnologiilor. Însă condițiile actuale de progres schimbă această paradigmă. Regulile și reglementările rămân stricte și bazate pe lege, dar inovarea vine odată cu aplicarea tehnologiilor.

Tehnologia le permite contabililor să se conecteze mai eficient cu clienții lor prin platforme software, să transmit feedback-ul necesar de pe site-ul oficial al companiei, la fel poate oricând descărca sau vizualiza informațiile din alte sisteme informaționale ce țin de desfășurarea activității din domeniul în care este angajat. Pentru ca angajații să fie inovativi e nevoie de o cultură organizațională orientată spre inovație. Inovația este mai mult atașată de funcțiile care utilizează tehnologiile informaționale în companie, dar face ca toate procesele din interior să fie dinamice și duce la o colaborare între toate profesiile, însă de miracolele tehnologiilor vor beneficia cel mai mult contabilii. În profesia contabilă există necesitatea orientării spre inovație tehnologică și schimbare. Contabilul poate fi acel profesionist, care declanșează inovația într-o companie. Pentru aceasta, este necesar de a crea o cultură a inovației bazată pe tehnologie. Pentru realizarea acestui obiectiv, trebuie să ținem cont de abilitățile unui contabil orientate spre inovație (Figura 3).

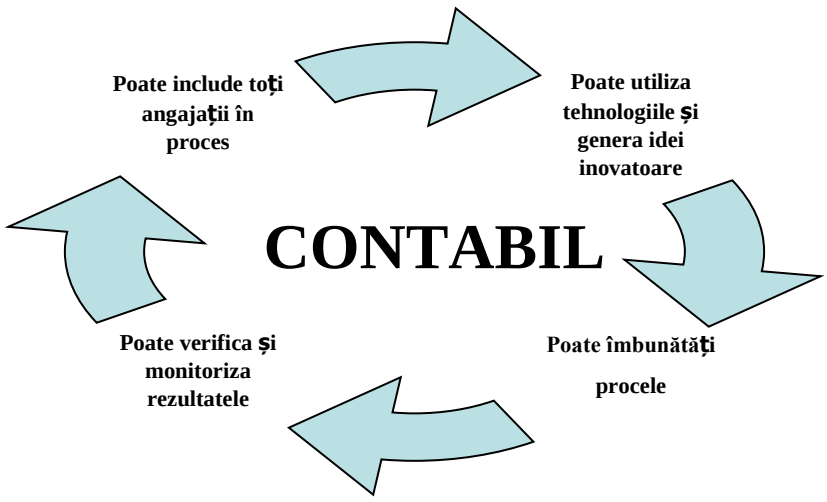

Figura 3. Cultură organizațională a contabilului modern orientată spre inovație
Sursa: Proiecția proprie a autorului.

1. **Poate utiliza tehnologiile și genera idei inovatoare** – multe idei pot fi generate de contabilii unei organizații, dar dacă acestea nu au cadrul de testare necesar, rămân doar idei. De aceea este necesară o digitalizare care să susțină testarea sau implementarea acestor idei. Oricât ar părea de birocratică profesia de contabil, totuși utilizând tehnologiile IT, această profesie își simplifică mult procesul de lucru, iar ideile unui contabil devin un prim pas spre formalizarea procesului de inovație care altfel ar putea eșua în timp pierdut, epuizare și dezamăgire.
2. **Poate îmbunătăți procele** – Contabilii sunt creativi. De aceea în cadrul procesului de lucru contabilii interacționând cu specialiștii din diferite domenii, cunoștințe și experiențe diferite, pot aduce împreună idei de îmbunătățire a proceselor. Uneori, prin recombinarea și reorientarea unor idei simple, se pot genera soluții de un impact similar inventării unor lucruri complet noi. Procesele pot fi mereu îmbunătățite, iar o astfel de abordare ajută angajații să ia decizii rapid și să fie centrați pe nevoile clientului.
3. **Poate verifica și monitoriza rezultatele** – Fiecare nouă zi e bine să fie privită ca un nou început pentru procesul inovației, iar în inovație, fiecare idee te duce cu un pas mai aproape de o descoperire excepțională. Orice situație este un prilej nou de a căuta o soluție nouă la o problemă veche, ca apoi să-ți poți monitoriza atât rezultatele tale, cât și a tuturor angajaților.
4. **Poate include toți angajații în proces** – Întotdeauna contabilii sunt cei care vor performa mai bine decât ceilalți, dar rezultatul inovației este mai bun când toți contribuie sau își propun să fie inovativi. Această abordare este importantă pentru cei care se află în relație cu clienții, unde contează buna ghidare a contabililor spre a fi inovativi. Inovația își are rolul în orientarea angajaților și antrenarea capacității lor spre a fi inovativi în utilizarea tehnologiei.

Concluzii. Trend-ul în materie de implementare a inovațiilor este unul strategic, îndreptat spre susținerea companiilor care oferă servicii în domenii cu o aplicabilitate vitală în contextul actual al globalizării și a lumii bazate pe tehnologie. Desigur că fiecare ideie pentru a se realiza în practică este necesar să fie argumentată și juridic reglementată, ca mai apoi să fie reflectată în contabilitate și rapoarte.

Digitalizarea și inovația are un impact asupra mecanismului de contabilitate al operațiunilor contabile ce corespunde tendinței de bază a metodologiei

contabilitatății moderne. Deoarece contabilitatea este strâns legată cu fiscalitatea și legislația, este nevoie de o reglementare moderă în activitatea unui contabil, la fel este necesar de elaborat mecanisme de reflectare a tuturor operațiunilor contabile, de formare a rapoartelor manageriale corespunzătoare, a Rapoartelor Financiare statistice și fiscale prin structurarea corespunzătoare domeniului activității din care face parte. Este necesar de a armoniza legislația, de a stimula antreprenorii de a pucede la inovații. În mediul marcat de schimbări rapide, tehnologia informației devine un important partener strategic pentru contabili. Lucrările contabile efectuate manual, au fost înlocuite cu cele mai avansate tehnici folosind tehnologiile și inovațiile. Calculatoarele, imprimantele, faxurile, smartphone-urile, semnăturile digitale împreună cu software-ul de contabilitate au un mare impact asupra domeniului contabilității. Tehnologiile și software-ul de contabilitate îi ajută pe profesioniștii contabili în sarcinile zilnice de contabilitate, să efectueze într-un mod eficient calculele cerute de operațiunile contabile și procesul de raportare. Ca urmare a conexiunilor prin internet, documentele contabile pot fi partajate, iar sistemul fiscal online de evidență și plată a îmbunătățit eficient contabilitatea.

BIBLIOGRAFIE

1. Ţurcanu V., Golocialova, I. Raportarea financiară conform standardelor internaţionale. Lucrare metodică şi practică. Chişinău: ACAP, 2015, pp. 450;
2. Цуркану В., Голочалова И. Государственная поддержка: проблемы признания и учета. В: Коллективна монографія «Розвиток системи бухгалтерського обліку. аналізу і контролю: інтегрований ракурс проблем»/Винницкий финансово-экономический университет – Житомир: «Рута», 2017, стр. 26-60;
3. Ришар Ж. Бухгалтерский учет: теория и практика. – Финансы и статистика, 2000, 160 с;
4. Standardele Internaţionale de Raportare Financiară – modul de acces: http://www.mf.gov.mf/ro/lwx/contabilitate/%C8%99
5. Собор С. Căile de dezvoltare a sistemului de finanţare a activităţii inovaţionale în Moldova. Economica, Revistă ştiinţifico-didactică, An. XIV, nr.4 (decembrie) (56) / 2006 p.97-100.
6. Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr.259/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.58-66, art.131);

7. Hotărâre de Guvern Nr.53 din 05.02.2020 cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării. (Publicat: 07-02-2020 în Monitorul Oficial Nr. 36-43 art. 65);
8. Hotărâre de Guvern Nr.377 din 10.06.2020 cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2030". (Publicat : 26-06-2020 în Monitorul Oficial Nr. 153-158 art. 508);
9. Lege Nr. 2 din 06-02-2020 privind organismele de plasament colectiv alternative. Publicat: 27-03-2020 în Monitorul Oficial Nr. 94-98 art. 142;
10. Legea Nr. 91 din 27-06-2014 privind semnătura electronică şi documentul electronic. Publicat: 04-07-2014 în Monitorul Oficial Nr. 174-177 art. 397.